

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 22 lutego 2001 r. została podpisana w Madrycie Konwencja o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Hiszpanii, w następującym brzmieniu:

KONWENCJA O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM MIĘDZY RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ A KRÓLESTWEM HISZPANII

RZECZPOSPOLITA POLSKA

i

KRÓLESTWO HISZPANII,

zdecydowane podjąć współpracę w dziedzinie zabezpieczenia społecznego,

stwierdzając, iż zabezpieczenie pracowników każdego z obu Państw, którzy pracują lub prowadzą działalność zawodową na terytorium drugiego Państwa, jest najlepszą gwarancją ich praw,

uznając więzy przyjaźni, łączące oba Państwa,

postanowiły zawrzeć niniejszą konwencję i **uzgodniły, co następuje:**

DZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Definicje

1. Dla celów stosowania niniejszej konwencji, pojęcia i wyrażenia wymienione poniżej mają następujące znaczenie:
  - a) „Umawiające się Strony”: oznacza Rzeczpospolitą Polską, zwaną dalej Polską, i Królestwo Hiszpanii, zwane dalej Hiszpanią,
  - b) „terytorium”: w przypadku Polski oznacza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku Hiszpanii oznacza terytorium hiszpańskie,
  - c) „ustawodawstwo”: oznacza ustawy, przepisy wykonawcze i inne postanowienia, dotyczące zabezpieczenia społecznego, obowiązujące na terytorium każdej Umawiającej się Strony,
  - d) „właściwa władza”: oznacza, w przypadku Polski Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Zdrowia i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w przypadku Hiszpanii Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych,
  - e) „instytucja”: oznacza instytucję lub władzę właściwą w zakresie stosowania ustawodawstwa, o którym mowa w artykule 2 niniejszej konwencji,
  - f) „instytucja właściwa”: oznacza instytucję, która ma się zajmować każdym przypadkiem przewidzianym w ustawodawstwie właściwym każdej z Umawiających się Stron,
  - g) „instytucja łącznikowa”: oznacza instytucję zapewniającą koordynację i informację między instytucjami obu Umawiających się Stron, uczestniczącą w stosowaniu konwencji, jak również w informowaniu zainteresowanych odnośnie do praw i obowiązków z niej wynikających,

- h) „członek rodziny” lub „świadczeniobiorca”: oznacza osoby w ten sposób określone przez ustawodawstwo właściwe każdej z Umawiających się Stron,
  - i) „okres ubezpieczenia”: oznacza okresy składkowe, zatrudnienia lub działalności na własny rachunek, takie jak je określa lub uznaje za okresy ubezpieczenia ustawodawstwo, pod którego rządem zostały nabyte lub są uznane za nabyte, oraz wszelkie okresy uznane za równorzędne z okresami ubezpieczenia w stopniu przyjętym przez to ustawodawstwo,
  - j) pojęcia „świadczenie”, „emerytura” lub „renta” oznaczają wszystkie świadczenia pieniężne, emerytury i renty, które są przewidziane zgodnie z artykułem 2 niniejszej konwencji, w tym wszelkie rewaloryzacje, uzupełnienia lub dodatki do tych świadczeń,
  - k) „miejsce zamieszkania” oznacza pobyt stały,
  - l) „pobyt” oznacza pobyt czasowy.
2. Inne pojęcia lub wyrażenia użyte w niniejszej konwencji mają znaczenie takie, jakie nadało im ustawodawstwo stosowane przez każdą z Umawiających się Stron.

Artykuł 2

Przedmiotowy zakres konwencji

1. Niniejszą konwencję stosuje się:
- A) po stronie hiszpańskiej do ustawodawstwa dotyczącego świadczeń z hiszpańskiego systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie:
    - a) świadczeń leczniczych,
    - b) świadczeń pieniężnych z tytułu czasowej niezdolności do pracy wynikającej z choroby zwykłej i wypadku nie przy pracy, macierzyństwa,
    - c) świadczeń z tytułu trwałej niezdolności do pracy, starości i śmierci żywiciela rodziny,
    - d) świadczeń z tytułu ochrony rodziny,
    - e) zasiłku pogrzebowego,
    - f) świadczeń z tytułu bezrobocia,
    - g) świadczeń pieniężnych z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej;
  - B) po stronie polskiej do ustawodawstwa dotyczącego świadczeń z polskiego systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie:
    - a) świadczeń zdrowotnych,
    - b) świadczeń pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa,
    - c) świadczeń z tytułu niezdolności do pracy, starości i śmierci żywiciela rodziny,
    - d) zasiłków rodzinnych,
    - e) zasiłków pogrzebowych,
    - f) świadczeń z tytułu bezrobocia,
    - g) świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
    - h) świadczeń przyznanych w szczególnym trybie, z wyłączeniem świadczeń z tytułu zaopatrzenia emerytalnego: funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, żołnierzy zawodowych oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku.
2. Niniejsza konwencja będzie się stosowała do ustawodawstwa, które w przyszłości uzupełni lub zmieni ustawodawstwo, o którym mowa w ustępie 1.
3. Niniejsza konwencja będzie się stosowała do ustawodawstwa ustalającego nowy system zabezpieczenia społecznego lub jego nową dziedzinę, o ile zawarte zostanie stosowne porozumienie między Umawiającymi się Stronami.
4. Konwencja będzie się stosowała do ustawodawstwa, na mocy którego zakres stosowania obowiązujących regulacji zostanie rozszerzony na nowe grupy osób w jednej z Umawiających się Stron, o ile właściwa władza drugiej Umawiającej się Strony nie zgłosi sprzeciwu w ciągu trzech miesięcy od otrzymania notyfikacji tych postanowień.

Artykuł 3

Podmiotowy zakres konwencji

1. Niniejsza konwencja ma zastosowanie do pracowników i osób pracujących na własny rachunek, obywateli każdej z Umawiających się Stron, jak również do członków ich rodzin oraz innych osób uprawnionych pozostałych po śmierci żywiciela rodziny.
2. Niniejsza konwencja będzie również stosowana wobec korzystających ze świadczeń członków rodziny pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek, którzy są obywatelami jednej z Umawiających się Stron, bez względu na narodowość pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek, pod warunkiem że podlegali oni ustawodawstwu jednej lub obydwu Umawiających się Stron.

Artykuł 4

Zasada równego traktowania

Obywatele jednej z Umawiających się Stron, pracownicy lub osoby pracujące na własny rachunek na terytorium drugiej Umawiającej się Strony podlegają ustawodawstwu i przysługują im uprawnienia z tytułu zabezpieczenia społecznego tej drugiej Umawiającej się Strony na takich samych warunkach jak obywatelom tej Umawiającej się Strony, bez naruszenia właściwych postanowień zawartych w niniejszej konwencji.

Artykuł 5

Zachowanie nabytych praw i wypłacanie świadczeń za granicę

1. Jeżeli niniejsza konwencja nie stanowi inaczej, emerytury, renty i inne świadczenia pieniężne, o których mowa w artykule 2 ustęp 1, nie będą podlegały zmniejszeniu, zmianie, zawieszeniu lub wstrzymaniu z powodu faktu, że świadczeniobiorca przebywa lub ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, i będą mu one wypłacane na tym terytorium.
2. Postanowienia zawarte w ustępie 1 nie dotyczą zasiłków z tytułu czasowej niezdolności do pracy, świadczeń z tytułu bezrobocia i hiszpańskich świadczeń nieskładkowych, których przyznanie zależy od okresu zamieszkiwania, jak również polskich świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie.
3. Świadczenia przyznane na podstawie niniejszej konwencji świadczeniobiorcom zamieszkującym na terytorium państwa trzeciego będą wypłacane, uwzględniając postanowienia ustępów 1 i 2, na takich samych warunkach i w takim samym zakresie, jak obywatelom własnego państwa zamieszkującym na terytorium państwa trzeciego.

DZIAŁ II

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WŁAŚCIWEGO USTAWODAWSTWA

Artykuł 6

Zasada ogólna

Osoby, do których stosuje się niniejszą konwencję, będą podlegały wyłącznie i w pełni ustawodawstwu dotyczącemu zabezpieczenia społecznego Umawiającej się Strony, na której terytorium wykonują pracę, bez naruszenia postanowień artykułu 7.

Artykuł 7

Zasady szczególne i wyjątki

1. W odniesieniu do zasady określonej w artykule 6 ustanawia się następujące zasady szczególne i wyjątki:
  - a) Pracownik zatrudniony w przedsiębiorstwie, którego siedziba znajduje się na terytorium jednej z Umawiających się Stron, który zostanie delegowany przez to przedsiębiorstwo na terytorium drugiej z Umawiających się Stron, aby wykonywać tam pracę o charakterze przejściowym, będzie podlegał ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony, o ile przewidywany czas pracy, do której został delegowany, nie przekracza trzech lat, lub o ile nie został delegowany w zastępstwie innej osoby, której okres delegowania upłynął.
  - b) Jeżeli, z powodu nieprzewidzianych okoliczności, okresy pracy, o której mowa pod literą a), przekraczają trzy lata, pracownik w dalszym ciągu będzie podlegał ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony przez nowy okres, nie dłuższy niż kolejne dwa lata, pod warunkiem że właściwa władza drugiej Umawiającej się Strony lub instytucja, której zostały przekazane uprawnienia, wyrazi na to zgodę.
  - c) Pracownik wykonujący pracę równolegle na terytoriach obu Umawiających się Stron będzie podlegał ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania.
  - d) Osoba pracująca na własny rachunek, wykonująca zwykle swą działalność na terytorium pierwszej Umawiającej się Strony, która przenosi czasowo tę działalność na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będzie podlegała ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony, pod warunkiem że przewidywany okres działalności nie przekracza jednego roku.
  - e) Osoba pracująca na własny rachunek równolegle na terytoriach obu Umawiających się Stron będzie podlegała ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania.
  - f) Osoba pracująca na własny rachunek na terytorium jednej Umawiającej się Strony, która równocześnie jest pracownikiem na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będzie podlegała wyłącznie ustawodawstwu tej drugiej Umawiającej się Strony.
  - g) Pracownicy zatrudnieni w przedsiębiorstwach transportu lotniczego i lądowego, wykonujący pracę na terytoriach obu Umawiających się Stron, będą podlegali ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo ma siedzibę.
  - h) Pracownik wykonujący pracę na pokładzie statku będzie podlegał ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, pod której banderą statek pływa. Jeżeli jednak ten pracownik jest wynagradzany za tę pracę przez przedsiębiorstwo lub osobę mającą siedzibę na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będzie podlegał ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, jeżeli zamieszkuje na jej terytorium. Przedsiębiorstwo lub osoba wypłacająca wynagrodzenie będzie uważana za pracodawcę dla celów stosowania tego ustawodawstwa.
  - i) Pracownicy będący obywatelami jednej Umawiającej się Strony i zamieszkali na jej terytorium, którzy świadczą usługi na rzecz mieszanego przedsiębiorstwa rybackiego utworzonego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony i na statku pod banderą tej Umawiającej się Strony, będą uznawani za pracowników przedsiębiorstwa udziałowego tej Umawiającej się Strony, której są obywatelami i w której zamieszkują, a zatem będą podlegali ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, zaś to przedsiębiorstwo będzie wypełniało swoje obowiązki jako pracodawca.
  - j) Pracownicy, którzy wykonują pracę związaną z załadunkiem i rozładunkiem, naprawą statków oraz nadzorem portów, będą podlegali ustawodawstwu Umawiającej się Strony, na której terytorium położony jest dany port.
  - k) Członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych będą podlegali postanowieniom zawartym w Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r.

- l) Urzędnicy państwowi jednej Umawiającej się Strony, oprócz wymienionych pod literą k), którzy są delegowani na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będą podlegali ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, do której należy administracja, której podlegają.
  - m) Personel administracyjny i techniczny oraz członkowie personelu służby misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych każdej z Umawiających się Stron będą mogli w ciągu trzech miesięcy począwszy od wejścia w życie niniejszej konwencji lub w ciągu trzech miesięcy od daty rozpoczęcia pracy na terytorium Umawiającej się Strony, w której wykonują swoją pracę, dokonać wyboru między stosowaniem ustawodawstwa jednej lub drugiej Umawiającej się Strony, pod warunkiem że nie mają statusu urzędników państwowych państwa, do którego należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny, i są jego obywatelami.
  - n) Osoby zatrudnione jako prywatna służba członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych będą miały prawo wyboru, o którym mowa pod literą m), jeżeli są obywatelami Umawiającej się Strony, do której należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny.
  - o) Osoby delegowane przez jedną z Umawiających się Stron w ramach misji współpracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony będą podlegały ustawodawstwu Strony delegującej, chyba że porozumienia o współpracy stanowią inaczej.
2. Właściwe władze obu Umawiających się Stron lub instytucje przez nie wyznaczone mogą, za obopólną zgodą, ustanowić inne wyjątki lub zmienić te, które zostały przewidziane w ustępie 1.

DZIAŁ III

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ŚWIADCZEŃ

Rozdział 1

ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Artykuł 8

Świadczenia zdrowotne dla członków rodziny pracowników i osób pracujących na własny rachunek

Członkowie rodziny pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek, ubezpieczonych w jednej z Umawiających się Stron, zamieszkujący na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, o ile nie posiadają prawa do świadczeń zdrowotnych w państwie zamieszkania, będą otrzymywali te świadczenia udzielane przez instytucję w miejscu zamieszkania w zakresie i w sposób przewidziany w stosowanym przez nią ustawodawstwie, na koszt instytucji właściwej.

Artykuł 9

Świadczenia zdrowotne dla emerytów i rencistów oraz członków ich rodzin

1. Osoby posiadające uprawnienia do emerytury lub renty, zgodnie z ustawodawstwem obu Umawiających się Stron, otrzymywać będą świadczenia zdrowotne od instytucji miejsca zamieszkania, zgodnie z jej ustawodawstwem i na jej koszt. Zasada ta obejmuje również członków rodziny emeryta lub rencisty uprawnionych do tych świadczeń.
2. Osoby posiadające uprawnienia do emerytury lub renty wyłącznie na podstawie ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron, zamieszkujące na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, otrzymują świadczenia zdrowotne od instytucji miejsca zamieszkania zgodnie z jej ustawodawstwem i na koszt instytucji właściwej. Zasada ta obejmuje również zamieszkujących z nimi członków rodziny uprawnionych do tych świadczeń.

Artykuł 10

Zwrot kosztów świadczeń zdrowotnych

Koszty świadczeń zdrowotnych udzielonych przez instytucję jednej Umawiającej się Strony na rzecz instytucji właściwej drugiej Umawiającej się Strony w wyniku stosowania postanowień niniejszego rozdziału będą zwracane w formie, która zostanie określona w porozumieniach administracyjnych, o których mowa w artykule 36 ustęp 1 niniejszej konwencji.

Artykuł 11

Rozszerzenie kręgu osób uprawnionych do świadczeń zdrowotnych

W przyszłości, biorąc pod uwagę rozwój niniejszej konwencji, obie Umawiające się Strony, na podstawie obopólnej zgody, będą mogły rozszerzyć o nowe kategorie osób uprawnienia do świadczeń zdrowotnych.

Rozdział 2

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z TYTUŁU CHOROBY I MACIERZYŃSTWA

Artykuł 12

Sumowanie okresów ubezpieczenia

1. Świadczenia pieniężne przysługujące z tytułu czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa, z wyłączeniem świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, będą przyznawane przez instytucję właściwą tej z Umawiających się Stron, której ustawodawstwo stosowane jest do pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek, zgodnie z artykułami 6 i 7 niniejszej konwencji.
2. W przypadku gdy ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń pieniężnych z tytułu czasowej niezdolności do pracy i macierzyństwa, o których mowa w ustępie 1, od przebycia określonych okresów ubezpieczenia, instytucja właściwa uwzględni w tym celu, o ile będzie to niezbędne, okresy ubezpieczenia lub okresy równorzędne przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby chodziło o okresy przebyte zgodnie z własnym ustawodawstwem, o ile okresy te nie pokrywają się.

Rozdział 3

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY, STAROŚCI I Z TYTUŁU ŚMIERCI ŻYWCIELA RODZINY

Artykuł 13

Ustalenie prawa do świadczeń i obliczanie ich wysokości

Pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, którzy kolejno lub na przemian podlegali ustawodawstwu jednej i drugiej Umawiającej się Strony, będą mieli prawo do świadczeń przy zastosowaniu następujących zasad:

1. Instytucja właściwa każdej Umawiającej się Strony ustali prawo i obliczy wysokość świadczenia, uwzględniając jedynie własne okresy ubezpieczenia.
2. Instytucja właściwa każdej Umawiającej się Strony ustali prawo do świadczeń, sumując z własnymi okresami ubezpieczenia okresy, które zostały przebyte pod działaniem ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony. Po zsumowaniu okresów ubezpieczenia, jeżeli prawo do świadczenia zostanie ustalone, będą stosowane następujące zasady w celu obliczenia wysokości świadczenia:

- a) Instytucja właściwa każdej Umawiającej się Strony ustala wysokość świadczenia, do którego zainteresowany miałby prawo, gdyby wszystkie zsumowane okresy ubezpieczenia zostały przebyte pod działaniem obowiązującego ją ustawodawstwa (emerytura lub renta teoretyczna).
  - b) Wysokość wypłacanego świadczenia zostanie ustalona po zastosowaniu do teoretycznego świadczenia, o którym mowa pod literą a), tej samej proporcji, która istnieje między długością okresu ubezpieczenia przebytego na terytorium Umawiającej się Strony, której instytucja dokonuje obliczenia wysokości świadczenia, a łączną długością okresów ubezpieczenia przebytych w obu Umawiających się Stronach (pro rata temporis).
  - c) Jeżeli ustawodawstwo którejkolwiek z Umawiających się Stron wymaga maksymalnej długości okresów ubezpieczenia dla uzyskania pełnej emerytury, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony uwzględni, do celów zsumowania, jedynie te okresy ubezpieczenia drugiej Umawiającej się Strony, które okażą się niezbędne do uzyskania prawa do tej emerytury.
3. Po ustaleniu prawa i wysokości świadczenia, zgodnie z postanowieniami ustępów 1 i 2, instytucja właściwa każdej Umawiającej się Strony przyznaje i wypłaca świadczenie, które będzie korzystniejsze dla zainteresowanego, niezależnie od decyzji podjętej przez instytucję właściwą drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 14

Okresy ubezpieczenia krótsze niż jeden rok

1. Odstępując od postanowień artykułu 13 ustęp 2, o ile łączna długość okresów ubezpieczenia przebytych pod działaniem ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron jest krótsza niż jeden rok i kiedy na mocy ustawodawstwa tej Umawiającej się Strony prawo do świadczeń nie zostaje nabyte, instytucja tej Umawiającej się Strony nie przyznaje żadnych świadczeń z tytułu wymienionego okresu.
Instytucja drugiej Umawiającej się Strony uwzględnia wymienione okresy, jeżeli jest to niezbędne dla nabycia prawa i ustalenia wysokości emerytury lub renty, traktując je tak jak własne okresy ubezpieczenia bez stosowania postanowień artykułu 13 ustęp 2 litera b).
2. Nie naruszając postanowień ustępu 1, okresy krótsze niż jeden rok, udowodnione w obu Umawiających się Stronach, są uwzględniane przez tę Umawiającą się Stronę, w której zainteresowany spełnia warunki wymagane dla otrzymania świadczenia. Jeżeli ma on prawo do świadczenia w obu Umawiających się Stronach, świadczenie zostanie przyznane tylko przez instytucję właściwą tej Umawiającej się Strony, gdzie zainteresowany ostatnio opłacał składki. W tych przypadkach nie mają zastosowania postanowienia artykułu 13 ustęp 2 litera b).

Artykuł 15

Szczegółowe warunki przyznania prawa do świadczeń

1. Jeżeli na mocy ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony przyznanie świadczeń, o których mowa w niniejszym rozdziale, jest uzależnione od warunku podlegania pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek temu ustawodawstwu w chwili, w której miało miejsce zdarzenie powodujące nabycie prawa do świadczenia, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek podlegają ubezpieczeniu, w tym momencie, na mocy ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony lub jeżeli pobierają od tej Umawiającej się Strony świadczenia na podstawie własnych okresów ubezpieczenia. Dla przyznania świadczeń z tytułu śmierci żywiciela rodziny, jeżeli jest to niezbędne, uwzględnia się fakt, że zmarły był ubezpieczony albo pobierał emeryturę lub rentę na podstawie ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony.
2. Jeżeli na mocy ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony wymagane jest dla ustalenia prawa do świadczeń przebycie okresów składkowych w określonym czasie, bezpośrednio poprzedzającym chwilę, w której miało miejsce zdarzenie powodujące nabycie prawa do świadczeń, to warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba zainteresowana przebyła te

okresy w czasie bezpośrednio poprzedzającym datę nabycia prawa do świadczeń na mocy ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony.

- Przepisy prawne jednej z Umawiających się Stron dotyczące zawieszenia lub wstrzymania prawa do świadczeń albo zmniejszenia ich wysokości w przypadku emerytów lub rencistów wykonujących działalność zawodową lub osiągających określony poziom dochodów będą wobec nich stosowane, nawet gdyby prowadzili działalność zawodową albo osiągnęli określony poziom dochodów na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 16

Podstawa wymiaru świadczeń

- Przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron uwzględnia wyłącznie własne okresy ubezpieczenia.
- W przypadku Hiszpanii dla ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, gdy znajdują zastosowanie postanowienia artykułu 13 ustęp 2, stosowane będą następujące zasady:
  - Obliczenie hiszpańskiej teoretycznej emerytury lub renty zostanie dokonane w oparciu o rzeczywiste składki opłacone przez ubezpieczonego w Hiszpanii w latach bezpośrednio poprzedzających wpłatę ostatniej składki na hiszpańskie ubezpieczenie społeczne.
  - Wysokość świadczeń będzie zwiększona o wysokość podwyżek i rewaloryzacji ustalanych na każdy następny rok dla emerytur lub rent tego samego rodzaju.

Artykuł 17

Uwzględnianie okresów składkowych w systemach specjalnych i określonych zawodach

Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia przyznanie prawa do świadczeń lub pewnych korzyści od przebycia okresów ubezpieczenia w zawodzie podlegającym systemowi specjalnemu lub w określonym zawodzie, albo na określonym stanowisku, okresy przebyte pod działaniem ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony zostaną uwzględnione dla celów przyznania tych świadczeń lub korzyści, tylko jeżeli zostały przebyte w takim samym systemie lub w przypadku jego braku w tym samym zawodzie albo na określonym stanowisku. Jeżeli po uwzględnieniu takich okresów zainteresowany nie spełnia warunków wymaganych do przyznania świadczeń z danego systemu specjalnego, okresy te zostaną uwzględnione dla celów przyznania świadczeń z systemu powszechnego lub innego systemu specjalnego, do których osoba zainteresowana miałaby prawo.

Artykuł 18

Określenie stopnia niezdolności do pracy

- W celu przyznania świadczeń z tytułu niezdolności do pracy instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron określa stopień niezdolności do pracy zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.
- W celu stosowania postanowień ustępu 1 instytucje właściwe każdej z Umawiających się Stron będą brały pod uwagę wyniki badań lekarskich i dokumentacji administracyjnej sporządzanych przez instytucję drugiej Umawiającej się Strony. Jednakże każda instytucja może poddać ubezpieczonego badaniom lekarskim przeprowadzanym przez wybranych przez nią lekarzy i na swój koszt.

Artykuł 19

Emerytury o charakterze nieskładkowym

- Emerytury o charakterze nieskładkowym będą przyznawane przez każdą z Umawiających się Stron obywatelom drugiej Umawiającej się Strony, zgodnie z wewnętrznym ustawodawstwem Umawiającej się Strony, która przyznaje świadczenie.

2. W przyznawaniu emerytur nieskładkowych każda z Umawiających się Stron będzie miała na uwadze jedynie potwierdzone na terytorium danej Umawiającej się Strony okresy zamieszkiwania.

Rozdział 4

ZASIŁKI RODZINNE

Artykuł 20

Przyznanie prawa do zasiłków rodzinnych

1. Pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek ubezpieczeni zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony albo osoba otrzymująca emeryturę lub rentę od jednej z Umawiających się Stron będą mieli prawo, dla członków rodziny zamieszkujących na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, do zasiłków rodzinnych przewidzianych przez ustawodawstwo tej Umawiającej się Strony, w której są ubezpieczeni, lub Umawiającej się Strony, od której otrzymują emeryturę lub rentę, tak jakby członkowie rodziny zamieszkiwali na terytorium tej Umawiającej się Strony.
2. W przypadku kiedy prawo do zasiłku przysługuje za ten sam okres i dla tego samego członka rodziny zgodnie z ustawodawstwem obu Umawiających się Stron, właściwą do przyznania zasiłku będzie instytucja tej Umawiającej się Strony, w której pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek są ubezpieczeni lub na mocy ustawodawstwa której wypłacana jest emerytura lub renta.
3. Jeżeli po zastosowaniu postanowień ustępu 2 występuje, na mocy ustawodawstwa obu Umawiających się Stron, zbieg uprawnień do zasiłków za ten sam okres i dla tego samego członka rodziny, zasiłek ten będzie wypłacany jedynie przez instytucję właściwą tej Umawiającej się Strony, na której terytorium zamieszkuje ten członek rodziny.

Rozdział 5

ZASIŁEK POGRZEBOWY

Artykuł 21

Przyznanie prawa do zasiłku

1. Zasiłek pogrzebowy będzie przyznawany przez instytucję właściwą Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo stosuje się do pracownika, osoby pracującej na własny rachunek, emeryta lub rencisty w chwili ich śmierci.
2. Jeżeli w wyniku śmierci emeryta lub rencisty otrzymującego świadczenia na podstawie ustawodawstwa obu Umawiających się Stron powstaje prawo do zasiłku od instytucji właściwych obu Umawiających się Stron, zasiłek pogrzebowy przyznaje instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista miał miejsce zamieszkania w chwili śmierci. Jeżeli śmierć nastąpiła na terytorium państwa trzeciego, przyznanie prawa do zasiłku będzie ciążyć na instytucji właściwej tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista ostatnio miał miejsce zamieszkania.
3. W celu przyznania zasiłku pogrzebowego, jeżeli okaże się to niezbędne, będą uwzględniane okresy ubezpieczenia przebyte na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 6

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU BEZROBOCIA

Artykuł 22

Ustalenie prawa

Instytucje właściwe obu Umawiających się Stron przyznają i wypłacają świadczenia z tytułu bezrobocia obywatelom drugiej Umawiającej się Strony w tym samym zakresie i na tych samych warunkach jak swoim obywatelom.

Rozdział 7

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKU PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWEJ

Artykuł 23

Ustalenie prawa do świadczeń

Prawo do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ustala się zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo miało zastosowanie w chwili wypadku albo w czasie, gdy pracownik i osoba pracująca na własny rachunek w Polsce lub pracownik w Hiszpanii wykonywali pracę, w wyniku której powstała choroba zawodowa.

Artykuł 24

Pogłębienie się następstw wypadku przy pracy

Jeżeli u pracownika i osoby pracującej na własny rachunek w Polsce lub pracownika w Hiszpanii, którzy ulegli wypadkowi przy pracy, następuje nawrót lub pogłębienie się następstw wypadku, w czasie gdy podlegają oni ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, koszty świadczeń, które mogliby oni otrzymać z powodu tego nawrotu lub pogłębienia, będzie ponosić instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, w której pracownik i osoba pracująca na własny rachunek w Polsce lub pracownik w Hiszpanii byli ubezpieczeni w chwili, kiedy miał miejsce wypadek przy pracy.

Artykuł 25

Choroba zawodowa

- Świadczenia z tytułu choroby zawodowej będą regulowane zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony, które stosowało się do pracownika i osoby pracującej na własny rachunek w Polsce lub pracownika w Hiszpanii w czasie, gdy wykonywali pracę niosącą ryzyko nabycia choroby zawodowej, nawet jeżeli choroba została po raz pierwszy rozpoznana, kiedy zainteresowany podlegał ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony.
- Jeżeli pracownik i osoba pracująca na własny rachunek w Polsce lub pracownik w Hiszpanii kolejno lub na przemian wykonywali pracę, o której mowa w ustępie 1, i podlegali ustawodawstwu jednej lub drugiej Umawiającej się Strony, ich uprawnienia zostaną ustalone zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, której podlegają lub podlegali ostatnio z tytułu wykonywania tej pracy. Gdyby nie mieli oni prawa do świadczeń od tej Umawiającej się Strony, ich uprawnienia rozpatrzy pierwsza Umawiająca się Strona w oparciu o swoje ustawodawstwo.

Artykuł 26

Zaostrzenie się choroby zawodowej

- Jeżeli choroba zawodowa jest powodem przyznania świadczeń przez jedną z Umawiających się Stron, ta Umawiająca się Strona będzie ponosić konsekwencje związane z każdym zaostrzeniem się choroby, jakie może nastąpić, nawet jeżeli pracownik i osoba pracująca na

własny rachunek w Polsce lub pracownik w Hiszpanii podlegają ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, o ile nie wykonywali pracy o tym samym ryzyku w czasie, gdy podlegali ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli po przyznaniu, przez instytucję jednej z Umawiających się Stron, renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby zawodowej zainteresowany wykonuje pracę mogącą zaostrzyć chorobę zawodową, którą jest dotknięty, podczas gdy podlega on ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, instytucja właściwa pierwszej Umawiającej się Strony nadal będzie wypłacać świadczenie, które przyznała, nie uwzględniając zaostrzenia choroby. Instytucja właściwa drugiej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu zainteresowany podlegał w chwili zaostrzenia się choroby, przyzna mu świadczenie, którego wysokość będzie równa różnicy między wysokością świadczenia, do którego zainteresowany ma prawo po zaostrzeniu się choroby, a wysokością świadczenia przed zaostrzeniem się choroby, do którego miałyby prawo na mocy ustawodawstwa tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 27

Ocena stopnia niezdolności do pracy wynikającej z wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Przy ocenie stopnia niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową uwzględnia się następstwa wcześniejszych wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, jakim uległ pracownik i osoba pracująca na własny rachunek w Polsce lub pracownik w Hiszpanii, nawet jeżeli te wypadki albo choroby zawodowe miały miejsce wówczas, kiedy podlegali ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony.

DZIAŁ IV

POSTANOWIENIA RÓŻNE, PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 28

Szczególne zasady dotyczące przypadków sumowania okresów

Jeżeli do przyznania prawa do świadczeń należy dokonać sumowania okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium obu Umawiających się Stron, będą stosowane następujące zasady:

- a) Jeżeli okres ubezpieczenia obowiązkowego pokrywa się z okresem ubezpieczenia dobrowolnego lub równorzędnego, uwzględnia się okres ubezpieczenia obowiązkowego.
- b) Jeżeli okresy ubezpieczenia dobrowolnego pokrywają się u obu Umawiających się Stron, każda Umawiająca się Strona uwzględni okresy tego ubezpieczenia przebyte na mocy jej ustawodawstwa.
- c) Jeżeli równorzędne okresy ubezpieczenia pokrywają się u obu Umawiających się Stron, uwzględnia się okresy przebyte na terytorium tej Umawiającej się Strony, gdzie pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek byli ostatnio obowiązkowo ubezpieczeni.
- d) Jeżeli okresy ubezpieczenia dobrowolnego przebyte na terytorium jednej Umawiającej się Strony pokrywają się z równorzędnymi okresami ubezpieczenia przebytymi na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, uwzględnia się okresy ubezpieczenia dobrowolnego.
- e) Jeżeli po jednej z Umawiających się Stron nie jest możliwe określenie czasu, w jakim niektóre okresy ubezpieczenia zostały przebyte, będzie się domniemywać, że okresy te nie pokrywają się z okresami ubezpieczenia przebytymi na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 29

Sumowanie okresów ubezpieczenia w celu objęcia ubezpieczeniem dobrowolnym

Jeżeli do objęcia ubezpieczeniem dobrowolnym lub jego kontynuowania wymagane są określone okresy ubezpieczenia, sumuje się, o ile jest to niezbędne, okresy ubezpieczenia przebyte na mocy ustawodawstwa obu Umawiających się Stron, jeżeli okresy te nie pokrywają się.

Artykuł 30

Aktualizacja i rewaloryzacja świadczeń

1. Świadczenia przyznane na mocy postanowień niniejszej konwencji będą aktualizowane i rewaloryzowane z tą samą częstotliwością i w tej samej wysokości, co świadczenia przyznane na mocy ustawodawstwa wewnętrznego.
2. W przypadku emerytur i rent, których wysokość została określona według zasady „pro rata temporis”, o której mowa w artykule 13 ustęp 2, kwota podwyżki rewaloryzacyjnej jest określana przy zastosowaniu tej samej zasady proporcjonalności, którą przyjęto do ustalenia wysokości emerytury i renty.

Artykuł 31

Przedkładanie dokumentów

1. Wnioski, deklaracje lub odwołania oraz inne dokumenty, które dla celów stosowania ustawodawstwa Umawiającej się Strony powinny być przedstawione w określonym terminie odpowiednim władzom lub instytucjom tej Umawiającej się Strony, będą uważane za przedłożone Umawiającej się Stronie, jeżeli wszystkie te dokumenty zostały przedłożone w tym samym terminie odpowiedniej władzy lub instytucji drugiej Umawiającej się Strony.
2. Każdy wniosek o przyznanie świadczeń złożony zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony będzie uważany za wniosek o przyznanie odpowiedniego świadczenia zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, o ile zainteresowany poinformował lub z przedstawionej przez niego dokumentacji wynika, że był ubezpieczony na terytorium tej Umawiającej się Strony.
3. Dokumenty i korespondencja, które właściwe władze, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe będą wymieniać przy stosowaniu niniejszej konwencji, będą redagowane w języku polskim lub hiszpańskim.

Artykuł 32

Pomoc administracyjna między instytucjami

1. Instytucje właściwe obu Umawiających się Stron mogą w każdej chwili zażądać przeprowadzenia badań lekarskich i potwierdzenia stanu faktycznego, które mogą być przesłanką nabycia, zmiany, zawieszenia, utraty, wygaśnięcia lub zachowania prawa do świadczeń przez nie przyznanych. Poniesione z tego tytułu wydatki będą bezzwłocznie zwracane przez instytucję właściwą, która zażądała przeprowadzenia badań lekarskich lub potwierdzenia stanu faktycznego, po otrzymaniu dokumentów potwierdzających ich poniesienie.
2. Jeśli instytucja właściwa jednej z Umawiających się Stron, ustalając lub weryfikując wysokość emerytury lub renty zgodnie z postanowieniami działu III niniejszej konwencji, stwierdzi, że wypłaciła uprawnionemu do świadczeń kwotę wyższą od należnej, może zwrócić się do instytucji właściwej drugiej Umawiającej się Strony, zobowiązanej do wypłaty takiego rodzaju świadczeń na rzecz tego samego uprawnionego, o potrącenie nadpłaty z pierwszej wypłaty zaległości odpowiadających okresowym wypłatom świadczeń przy zachowaniu ograniczeń przewidzianych przez wewnętrzne ustawodawstwo Umawiającej się Strony, która dokonuje potrącenia. Instytucja, która dokonała potrącenia, przekaże potrąconą kwotę instytucji-wierzycielowi.

Artykuł 33

Ochrona danych osobowych

Z wyjątkiem zobowiązań nałożonych przez ustawodawstwo każdej z Umawiających się Stron, dane osobowe przekazywane przez jedną Umawiającą się Stronę drugiej Umawiającej się Stronie, zgodnie z niniejszą konwencją i w celu jej realizacji, będą uważane za poufne i będzie je można wykorzystywać wyłącznie w celu stosowania niniejszej konwencji lub ustawodawstwa, do którego niniejsza konwencja się odnosi.

Artykuł 34

Zwolnienia z opłat od czynności i dokumentów administracyjnych

1. Zwolnienia z opłat rejestracyjnych, księgowych, skarbowych i konsularnych lub innych podobnych, przewidziane w ustawodawstwie każdej z Umawiających się Stron, mają zastosowanie do świadectw i dokumentów wydawanych przez organy administracji i instytucje drugiej Umawiającej się Strony dla stosowania niniejszej konwencji.
2. Wszystkie czynności administracyjne i wydawane dokumenty dla stosowania niniejszej konwencji zostaną zwolnione z obowiązku legalizacji i uwierzytelniania.

Artykuł 35

Sposoby i gwarancje wypłaty świadczeń

Instytucje właściwe każdej z Umawiających się Stron będą dokonywać płatności na mocy niniejszej konwencji bezpośrednio osobom uprawnionym w walucie urzędowej swojego państwa, a w przypadku braku wymienialności tej waluty – w innej walucie wymienialnej.

Artykuł 36

Uprawnienia właściwych władz

1. Upoważnia się właściwe władze obu Umawiających się Stron do zawierania porozumień administracyjnych koniecznych do stosowania niniejszej konwencji.
2. Właściwe władze Umawiających się Stron są zobowiązane do:
  - a) wyznaczenia odpowiednich dla obu Umawiających się Stron instytucji łącznikowych,
  - b) wzajemnego powiadamiania o czynnościach podjętych na płaszczyźnie krajowej dla stosowania niniejszej konwencji,
  - c) wzajemnego notyfikowania wszelkich regulacji ustawowych i wykonawczych zmieniających regulacje, o których mowa w artykule 2,
  - d) wzajemnego udzielania pomocy i rozwijania możliwie szerokiej współpracy technicznej i administracyjnej dla stosowania niniejszej konwencji.
3. Właściwe władze obu Umawiających się Stron mogą powołać Komisję Mieszaną z udziałem przedstawicieli właściwych dla tych Stron instytucji w celu oceny stosowania konwencji i inicjowania zmian uznanych za pożyteczne.
Spotkania Komisji Mieszanej będą się odbywać z uzgodnioną częstotliwością na przemian w Polsce i w Hiszpanii.

Artykuł 37

Rozwiązywanie sporów

1. Właściwe władze w drodze negocjacji rozwiązują różnice w interpretacji niniejszej konwencji i porozumień administracyjnych do niej.
2. Gdyby spory nie zostały rozstrzygnięte w terminie sześciu miesięcy od daty rozpoczęcia negocjacji, powinny zostać poddane komisji arbitrażowej, której skład oraz procedowanie zostaną ustalone w drodze porozumienia Umawiających się Stron. Decyzje komisji arbitrażowej będą obligatoryjne i ostateczne.

Rozdział 2

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Artykuł 38

Uwzględnianie okresów ubezpieczenia przebytych przed wejściem w życie niniejszej konwencji

1. Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron przed datą wejścia w życie niniejszej konwencji zostaną uwzględnione przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń przyznawanych na jej mocy.
2. W przypadku pokrywania się okresów ubezpieczenia, odpowiadających okresom przebyтым przed wejściem w życie niniejszej konwencji, każda z Umawiających się Stron uwzględni okresy faktycznie przebyte pod działaniem jej własnego ustawodawstwa przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń.

Artykuł 39

Przypadki poprzedzające wejście w życie konwencji

1. Stosowanie niniejszej konwencji tworzy prawo do świadczeń z tytułu przypadków ubezpieczeniowych, które wystąpiły przed datą jej wejścia w życie. Jednakże w żadnym przypadku nie będzie miała miejsca wypłata świadczeń za okresy poprzedzające jej wejście w życie.
2. Prawa zainteresowanych, którzy przed wejściem w życie niniejszej konwencji otrzymali emeryturę lub rentę albo którym odmówiono tych świadczeń, będą ustalane ponownie na ich wnioski z uwzględnieniem postanowień niniejszej konwencji. Świadczenia już wypłacone, mające postać jednorazowej wypłaty, nie podlegają rozpatrzeniu.

Rozdział 3

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 40

Okres ważności konwencji

1. Niniejsza konwencja zostaje zawarta na czas nieokreślony, przy czym może zostać wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron drogą notyfikacji drugiej Umawiającej się Stronie. W takim przypadku jej ważność ustanie po upływie sześciu miesięcy od daty notyfikacji.
2. W przypadku wypowiedzenia, postanowienia niniejszej konwencji będą nadal stosowane do praw nabytych na jej podstawie. Równocześnie Umawiające się Strony przyjmą postanowienia gwarantujące zachowanie praw będących w trakcie nabywania, wynikających z okresów ubezpieczenia, przebytych przed datą utraty ważności konwencji.

Artykuł 41

Podpisanie i ratyfikacja

Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym każdej z Umawiających się Stron i wejdzie w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca, który nastąpi po dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

SPORZĄDZONO w Madrycie dnia 22 lutego 2001 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i hiszpańskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 18 września 2002 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *L. Miller*